

Gudstjeneste Løgumkloster mandag den 13. august kl. 13.00

Semesterstart – pastoralseminariet

313 Kom regn af det høje

Hilsen – kollekt-læsning

684 o Jesus du al nådes væld

Læsning – trosbekendelse

396 Min mund og mit hjerte

Læsning- prædiken – kirkebøn..

685 Vor Gud er idel kærlighed

Altergang (ritual C, 438 og 439)

afsluttes med DDS 467 v6-9

Kollekt – velsignelse

728 Du gav mig, o herre

Fælles for de tre læsninger, jeg har valgt til gudstjenesten her i dag i Løgumkloster – en gudstjeneste, som markerer semesterstart for jer, der nu er begyndt på pastoralseminarierne - er, at ordene er hentet fra et af de kortere breve i Det Nye Testamente, nemlig Første Johannesbrev.

Første Johannesbrev hører tydeligvis til i den johannæiske litteratur. Om end der er forskelle mellem Johannesevangeliet og brevene (ikke mindst i synet på, hvem man taler op imod), så møder vi i de johannæiske værker det samme fokus på kontrasterne lys-mørke, Gud-verden.

Sprogtonen i brevene minder også om evangeliet, idet vi finder mange af de samme sætningskonstruktioner i brevene. Teologiske begreber og talen om Gud finder sted i enkle og klare sætninger, men talen forskyder sig ofte i en form for – jeg vil kalde det – sætningsornamentik, som giver dybde, og som måske også lægger en form for større gådefuldhed ned over indholdet. Som f.eks. når det hedder, at Gud er i os, og vi er i ham. Nok enkelt, men samtidigt gådefuldt og en formulering, som åbner for flere spørgsmål.

Endelig, og det gælder ikke mindst i brevene, er der mange formaninger: ”Kære børn”, skriver forfatteren, ”lad jer ikke føre på afveje”, og et andet sted: ”Kære børn, lad os vise, at vi elsker hinanden”. Skribenten understreger, at når Gud nu har elsket os så højt, at han har sendt sin søn til jord og givet os sin Ånd, så har vi

også pligt til at elske hinanden. Der er mange sætninger af denne art, som med deres "lad os..." eller "hvis..., så..." retter en stærk appel til os som læsere og hørere.

Udover, at de tre valgte læsninger i dag er fra det samme brev i Det nye Testamente, Første Johannesbrev, så er der også et ord, som går igen i alle tre læsninger, og som er baggrunden for, at jeg har valgt dem ud til idag. Det er ordet "frimodighed", det græske "parrhesía".

Ude af brug

Frimodighed er et både godt og vægtigt ord, men det bruges desværre i dag stort set ikke udenfor kirkens rum. Går man til *Ordbog over Moderne Dansk Sprog*, så står der: dette ord er registreret i Den danske Ordbog foreløbig uden betydningsangivelse.

Man skal derimod til *Den historiske ordbog over det Danske Sprog*, som jo er en historisk ordbog, der dækker det danske sprog fra 1700 til 1950, for at finde ordet. Her er der angivet eksempler på brug af ordet hos f.eks. Brorson, Holberg, Mynster og H.C. Andersen. Det sidste eksempel er Pontopiddan, ingen nyere. Frimodighed er altså på vej ud af sproget.

Mit yndlings eksempel fra dette ordbogs opslag er H.C. Andersen(VIII.282), som bruger ordet frimodighed til at illustrere en kvinde, der taler vel meget om noget, hun ikke ved noget om. H.C. Andersen skriver: "den frimodighed, hvormed hun hvert Øieblik viste sin store Uvidenhed".

Dette eksempel på den historiske brug af ordet frimodighed er imidlertid atypisk, idet langt den største del af brugen af ordet knytter sig til en religiøs, teologisk sammenhæng. Det er troen som giver os fred med Gud og frimodighed. Udenfor en kirkelig sammenhæng bruges ordet i dag kun yderst sjældent.

Man kan dertil så trække på skuldrene og sige: "Tiden er tydeligvis løbet fra dette ord. Lad os bare glemme det, eller hvis essensen af ordet er vigtig, så lad os formulere det med andre og nye ord. Kan vi ikke bare sige det samme, men med andre mere hverdagsagtige ord.

Det har man forsøgt f.eks. i *Den nye Aftale*, Det nye Testamente på nudansk. Ordet *frimodighed* er her blevet erstattet med formuleringen *at stå roligt*. Når vi i Første Johannesbrev tidligere hørte følgende sætning: "Mine kære, hvis vort hjerte ikke fordømmer os, har vi frimodighed overfor Gud", så kan vi i Den nye Aftale i stedet læse: "Kære venner, når vores samvittighed ikke anklager os, kan vi roligt stå foran Gud".

Frimodighed er at kunne stå roligt frem for Gud, bede til ham og vente på hans dom. At stå roligt er, umiddelbart, en udmærket oversættelse i denne sammenhæng, tænker jeg, når præmissen er en oversættelse på hverdagsdansk, men der er stadigvæk forskel på at stå roligt foran Gud og at have frimodighed overfor Gud. Frimodighed betegner andet og mere end det at trygt og roligt at kunne stille sig frem.

Frimodighed er et godt ord, som jeg ikke ønsker ud af sproget. Det er ikke alle ord, vi partout skal bevare. Gamle ord kan blive mugne og stå helt uden forbindelse til det, vi sanser og erfarer, men der er ord, som vi med fordel kan trække frem, fordi de har dybde og indhold, og som det rent faktisk vil være skidt, hvis vi mister. *Frimodighed* er et sådant ord.

Parrhesia

Det nytestamentlige græske ord, som vi oversætter med *frimodighed*, er *parrhesia*.

Parrhesia betyder ordret: al (pan) tale(rhesis). Det betyder, at man uforfærdet kan tale frit. Det er, at man ikke behøver skjule noget. Man kan stille sit anliggende offentligt frem, stille det frem i det åbne.

Parrhesia er et retorisk begreb¹, som indebærer talens frihed og samtidigt, at man er forpligtet på at tale sandt. Ordet betegner således både en frihed og en forpligtelse, at man frit stiller sig frem og taler sandheden frem.

I Markusevangeliet kan vi læse, hvordan Jesus frimodigt og uforfærdet fortalte disciplene om hvordan menneskesønnen skulle forkastes af de ældste, ypperstepræsterne og de skriftkloge og slåes ihjel og opstå efter tre dage. Det brød disciplen Peter sig ikke om at høre, men som Markus skriver : Jesus sagde det ligeud. "At tale ligeud" er *parrhesia*.

Parrhesia er det at tale ligeud og uden omsvøb, det, at vi ikke i angst over, hvad andre tænker eller i utilfredshed med os selv gemmer ordene inde i en lukket mund. Det ligger implicit i *parrhesia*, at man hverken taler ned til sin tilhører eller henover sin tilhørere, at man undgår generaliseringer og unødige manipulation, men at man frit taler til andre om det, som ligger én på sinde.

Det siger sig selv, at vi her er ved et hovedanliggende for enhver forkynder af det kristne evangelium. Det er enhver prædikants opgave, at tale med frimodighed, dvs. tale ligeud, frit og uden omsvøb, roligt stå frem offentligt og tale, lægge evangeliets glædelige budskab ud i det åbne. Her skal man hverken gøre en dyd ud af at tale ens tilhørere i mod eller modsat gøre en dyd ud af

¹ jf Foucault tager begrebet op i Fearless Speech

tilfredsstille deres øre, men man skal som forkynder taler med *parrhesía*, dvs. prædike frit, sandhedssøgende og mod, at forkynde det kristne budskab.

Frimodighed af Gud

Men kan jeg så det, tale frimodigt, tale med *parrhesía*, vil en og anden måske spørge sig selv? Besidder jeg en sådan frimodighed? Har jeg det mod og de egenskaber, som kræves af en stærk og god forkynder?

Dertil er at svare, at vi er ganske rigtigt forskellige. Nogle har lettere ved at tale og formulere sig end andre, stå frem og lægge vægt bag deres ord. Nogle har et lettere og lysere sind, ja måske endda en sådan større enfold, som gør at man glad og gerne stiller sig frem offentligt og giver udtryk for det, som ligger én på hjertet, både ens uvidenhed og det, man næres af.

Men først og sidst beror frimodigheden ikke på vi menneskers natur. Frimodigheden kommer fra Gud. Det er troen, som giver frimodighed. Frimodigheden vokser ikke frem på baggrund af, hvad vi selv har gjort, men den styrkes i troen på, at Gud har elsket os, at hans søn er kommet til verden, og at vi nu er givet del i hans Ånd.

Derfor kan vi gå til opgaven som forkyndere og præster med en grundlæggende ubekymrethed, ja gå til opgaven med stor frimodighed.

Må Guds kærlighed give os frimodighed, så vi tillidsfuldt vender os til Gud i bøn med tak og håb om at han lader nåde gå for ret og at han hjælper os i vores skrøbelige liv.

Og må Guds kærlighed også give os frimodighed til at tale sandt og frit, ja mod og kræfter til at leve sammen i det fællesskab, vi er givet med ham som skaber og frelser.

Det ske i Jesu navn.

Amen

